

بسمه تعالی

**طرح دوره کارآموزی پزشکی در بخش پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی
کرمانشاه**

با رعایت اصول کوریکولوم مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

Course Plan

**For medical students of Community Medicine
Department**

Kermanshah University of Medical Sciences

تدوین طرح دوره: دکتر علی عزیزی

عنوان : طرح دوره برای کارآموزی پزشکی در بخش پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

تعریف دوره:

دوره کارآموزی بهداشت و پزشکی اجتماعی از دوره های مینور اجباری دوره پزشکی عمومی است و دانشجویان پزشکی که دوره علوم پایه ، فیزیوپاتولوژی را با موفقیت گذرانده باشند از طریق آموزش دانشکده پزشکی قبل از شروع دوره به گروه پزشکی اجتماعی معرفی می شوند.

۱- طول دوره کارآموزی پزشکی اجتماعی :

دوره کارآموزی پزشکی اجتماعی یک ماه می باشد.

۲- مدت زمان ساعات مفید آموزشی در طول دوره:

مجموعاً ۱۳۰ ساعت (تئوری و عملی)

۳- مدیر مسئول برنامه :

یک نفر از اعضای هیئت علمی گروه پزشکی اجتماعی

تبصره : تیم مسئول برنامه کارآموزی (مدیر مسئول برنامه و ۲-۳ نفر کارشناس)

۴- آموزش دهندگان :

الف : اعضای هیئت علمی گروه پزشکی اجتماعی

ب : کارشناسان گروه پزشکی اجتماعی

د : کارشناسان ستادی و مراکز بهداشتی، درمانی شبکه های تابعه و مربیان آموزشگاه بهورزی

ه : مدیران مراکز بهداشتی درمانی آموزشی

تبصره : کلیه آموزش دهندگان صرفاً براساس برنامه تنظیمی و با هماهنگی مدیر مسئول برنامه آموزش های خود را ارائه می دهند.

۴- اعضای هیئت علمی :

اعضای هیأت علمی مربوطه

۵- امکانات و تجهیزات آموزشی:

۱-توجیه بهورزان خانه های بهداشت معرفی شده توسط گروه

۲- حداقل دو دستگاه وسیله نقلیه مناسب جهت آموزش دانشجویان توسط اعضای گروه در عرصه ها

۳ - وسیله نقلیه مناسب جهت ایاب و ذهاب دانشجویان

۵- همکاری مدیران، پزشکان و کارشناسان مراکز بهداشتی درمانی روستایی (عرصه های آموزشی گروه)

۴- تامین حق الزحمه بهورزان و کارشناسان بهداشتی که در آموزش دانشجویان همکاری دارند.

۶- ساختار کلی دوره:

۱-برگزاری کارگاه توجیهی در ۲ روز اول هر دوره برای کارآموزی توسط اعضای گروه در آمفی تئاتر ۹ دانشکده پزشکی

۲-گروه بندی (۲ تا ۳ نفره) و معرفی کارآموزی به خانه های بهداشت

۳-اعزام کارآموزان به خانه های بهداشت

۴- آموزش و ارزیابی تکوینی دانشجویان در طول دوره توسط اعضای گروه پزشکی اجتماعی و پرسنل مراکز بهداشتی درمان محل برگزاری

دوره (پزشکان، مدیران و کارشناسان)

۵- برگزاری آزمون پایان دوره در ساعت ۱۲ مورخ پانزدهم هر ماه (آخرین روز دوره) در محل امتحانات دانشکده پزشکی و گزارش کار روزانه انجام شده در طول دوره به گروه

۷- وظایف اخلاقی کارآموزی

۱- حفظ وضعیت ظاهری مطابق باثئون حرفه ای پزشکی

۲- احترام به اساتید، همکاران، پرسنل و مسئولین

۳- رعایت ارتباط مناسب با پرسنل و مراجعین به مرکز بر اساس زمینه های فرهنگی، مذهبی، اقتصادی- اجتماعی جمعیت تحت پوشش مرکز

۸- پیامدهای مورد انتظار (outcomes) از این برنامه آموزشی (در این بخش لازم است به اهداف آموزشی مورد نیاز حوزه سلامت در بخش مربوط به سلامت جامعه توجه خاص معطوف گردد):

الف - در حیطه دانش :

دانشجو باید در پایان دوره قادر باشد :

- ساختار و استانداردهای شبکه بهداشت و درمان را شرح دهد.
- شرح وظایف هر یک از واحدهای شبکه و کارکنان مراکز بهداشتی و درمانی و بهوزان را بیان کند.
- نحوه ارتباط بین اجزای مختلف شبکه را توضیح دهد.
- نظام ارجاع را توضیح دهد.
- روش ها و شیوه های ارتباط با جامعه هدف و اهمیت و چگونگی بازاریابی اجتماعی را توضیح دهد.
- روشهای آموزش و مشاوره برای تغییر رفتار سلامتی را بیان نماید.
- نقش ارتباط برون بخشی جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در ارتقاء سلامت شرح دهد.
- شرح وظایف شغلی و نقش پزشک را در نظام سلامت بیان کند.
- برنامه های ادغام یافته در نظام شبکه و دستورالعمل های برنامه سلامت کشوری دارای اولویت را بیان کند.
- اصول و اجزای PHC را نام شرح دهد.
- سیستم جمع آوری اطلاعات در نظام شبکه بهداشت و درمان (از جمله نحوه شناخت جمعیت تحت پوشش، سرشماری و نحوه تکمیل و کاربرد زیج حیاتی) را شرح دهد.
- عوامل مؤثر بر سلامتی (از جمله عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت) را توضیح دهد.
- روش های تحقیق و اولویت بندی مشکلات سلامت و راهکارهای کاهش عوامل خطر (risk reduction) مهم را در سطح فرد و جامعه شرح دهد.

ب - در حیطه نگرش :

- به اهمیت سطوح پیشگیری به ویژه پیشگیری اولیه در ارائه خدمات توجه کند.
- ضرورت نظام ارائه خدمت در شبکه های بهداشتی کشور را بپذیرد.
- به نقش عوامل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی در ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه توجه کند.
- به اهمیت کار تیمی در ارائه خدمات اعتقاد داشته باشد.
- سطح بندی خدمات، ارجاع و پی گیری را بپذیرد.

- اهمیت کاربرد اطلاعات در برنامه ریزی و اولویت بندی و ارائه خدمات بهداشتی به جامعه را به عنوان یک ضرورت قبول داشته باشد.
- اهمیت اصول PHC را در ارتقاء سلامت جامعه باور داشته باشد.
- به کاربرد روشهای مختلف بازاریابی اجتماعی و جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در ارتقاء سلامت و کنترل عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت علاقه نشان دهد.
- به نقش عوامل مؤثر بر سلامتی و روشهای کاهش خطر توجه نشان دهد.

ج- در حیطه مهارت :

دانشجو باید پس از طی دوره بتواند :

- پس از حضور در خانه بهداشت و مرکز بهداشتی درمانی روستایی ساختار آنها را بررسی و با استانداردها مقایسه کند و نتیجه را گزارش کند.
- با مشارکت در ارائه خدمات سلامت کودکان را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- با مشارکت در ارائه خدمات مراقبت از مادران باردار (اعتلای سلامت مادران) را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های تنظیم خانواده را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های بهبود تغذیه را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های بهداشت را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- مراقبت های سالمندان، نوجوانان و جوانان را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های بهداشت محیط را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های بهداشت حرفه ای را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیتهای بهداشت دهان و دندان را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های بهداشت مدارس را در حد دستورالعمل تحت نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- کنترل بیماریهای (واگیردار و غیرواگیردار) شایع منطقه را در حد دستورالعمل زیر نظارت آموزش دهندگان مربوطه انجام دهد.
- فعالیت های مرتبط با واکسیناسیون را انجام دهد.
- فعالیت های بهداشت روان را در حد دستورالعمل انجام دهد.
- یک مورد از موارد ارجاع را در سطوح مختلف پی گیری کند.
- با حضور در تیم سلامت با جامعه مربوطه ارتباط برقرار کند.
- ارزیابی عوامل مؤثر بر سلامتی را در سطوح فرد، خانواده و جامعه انجام دهد.
- راهکارهای کاهش عوامل خطر مهم را در مراجعین تحت نظر آموزش دهنده مربوطه بکار گیرد.
- زیج حیاتی و سایر فرم های اطلاعاتی را تکمیل و شاخص های بهداشتی را محاسبه و تفسیر نماید.
- اولویت بندی مشکلات سلامت منطقه تحت پوشش مرکز بهداشتی را انجام و نتیجه گزارش دهد.
- از روشهای آموزش و مشاوره برای تغییر رفتار سلامتی تحت آموزش دهنده مربوطه برای مراجعین نیازمند استفاده نماید.

۹- محتوایی آموزشی دوره تا پیامدهای فوق الذکر حاصل شوند :

ردیف	محتوا
۱	ساختار و استانداردهای شبکه بهداشت و درمان
۲	شرح وظایف هر یک از واحدهای شبکه و کارکنان مراکز بهداشتی درمانی و بهورزان
۳	نحوه ارتباط بین اجزای مختلف شبکه
۴	روشهای آموزش بهداشت و مشاوره برای تغییر رفتار سلامتی
۵	روشها و شیوه های ارتباط با جامعه هدف و اهمیت و چگونگی بازاریابی اجتماعی
۶	نقش ارتباط برون بخشی و جلب حمایت همه جانبه Advocacy در ارتقاء سلامت
۷	شرح وظایف شغلی پزشک در نظام سلامت
۸	برنامه های ادغام یافته در نظام شبکه
۹	اصول و اجزای Primary Health Care
۱۰	سیستم جمع آوری اطلاعات در نظام شبکه بهداشت و درمان (از جمله نحوه شناخت جمعیت تحت پوشش، سرشماری و نحوه تکمیل و کاربرد جدول زیج حیاتی)
۱۱	اهمیت سطوح پیشگیری به ویژه پیشگیری اولیه در ارائه خدمات
۱۲	ضرورت نظام ارائه خدمت در شبکه های بهداشتی کشور
۱۳	نقش عوامل فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه
۱۴	اهمیت کار تیمی در ارائه خدمات
۱۵	سطح بندی خدمات، نظام ارجاع و پی گیری
۱۶	اهمیت کاربرد اطلاعات در برنامه ریزی و اولویت بندی و ارائه خدمات بهداشتی به جامعه
۱۷	اهمیت اصول PHC در ارتقاء سلامت جامعه
۱۸	ارزیابی و نقش عوامل مؤثر بر سلامتی (از جمله عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت)
۱۹	برنامه های سلامت اولویت دار کشوری
۲۰	روش های تحقیق و اولویت بندی مشکلات سلامت
۲۱	راهکارهای کاهش عوامل خطر (Risk Reduction) مهم در سطح فرد و جامعه
۲۲	فعالیت های بهبود تغذیه
۲۳	فعالیت های بهداشت محیط
۲۴	فعالیت های بهداشت حرفه ای
۲۵	فعالیت های بهداشت دهان و دندان
۲۶	فعالیت های بهداشت مدارس
۲۷	کنترل بیماریهای (واگیردار و غیرواگیردار) شایع منطقه
۲۸	فعالیت های مرتبط با واکسیناسیون
۲۹	فعالیت های بهداشت روان
۳۰	شاخص های بهداشتی

۱۰- رفرنس های (منابع) اصلی برای امتحان پایان دوره:

* آخرین نسخه دستورالعمل ها و برنامه های سلامت کشوری ابلاغی توسط معاونت سلامت و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

* رفرنس های پیش کارورزی و علوم پایه

* کتاب جامع بهداشت عمومی نوشته دکتر حاتمی و همکاران

تبصره:

محتوا مستقل از منابع بوده و هر گروه می تواند با استفاده از study guide مطالب مرتبط با محتوا را از بین فصول و بخش های منابع فوق به دانشجویان معرفی نماید.

۱۱- روش های ارزیابی تکوینی (formative) دانش، مهارت و نگرش:

- ارزیابی تکوینی دانش: امتحان کتبی از محتوای کارگاه در پایان کارگاه برگزار میشود و بازخورد لازم به فراگیر داده میشود.
- ارزیابی تکوینی نگرش: در طول دوره در طی بازدیدهای برنامه ریزی شده از طریق مصاحبه و مشاهده در طول - حضور در عرصه انجام می گیرد و در فرم ارزشیابی درج میگردد هم چنین در روز شورای ارتقاء سلامت کارآموزی بررسی میشود و بازخورد لازم به فراگیر داده میشود.

- ارزیابی تکوینی مهارت: از طریق مشاهده و ارزیابی توسط چک لیست های مربوطه مشارکت علمی دانشجو در ارائه خدمات مراقبتهای اولیه ارزیابی می شود و log book بررسی می شود. موارد دیگری که در ارزیابی مورد توجه قرار می گیرند، عبارتند از:

- طرز سلوک
- حضور فیزیکی، وقت شناسی و نظم
- مشارکت فعال علمی و عملی
- انجام وظایف محوله
- درج اقدامات و مراقبت های انجام شده در دفاتر و پرونده خانوار
- وضعیت log book

۱۲- روش های ارزیابی تراکمی یا نهائی (summative) دانش، مهارت و نگرش:

- ارزیابی تراکمی دانش: امتحان دانش در روز آخر دوره به صورت کتبی
 - ارزیابی نگرش: توسط امتحان OSPE پایان دوره
 - ارزیابی مهارت: بررسی کامل log book تکمیل شده توسط دانشجویان و امتحان OSPE
 - در حیطه دانش: MCQ, PMP
 - در حیطه مهارت: OSCE, Logbook
 - در حیطه نگرش: Global Rating Form
- لازم است در هر گروه آموزشی سهم هر یک از این شیوه های ارزیابی در نمره نهائی دانشجو مشخص گردد.